

ARCHEOLOGIENOTA

GREMBERGEN – STEENWEG VAN GREMBERGEN 2016

BUREAUONDERZOEK

ERFPUNT – CEL ONDERZOEK

ERFPUNT
ONROEREND ERFGOED WAASLAND

RAPPORTEN VAN ERF PUNT – CEL ONDERZOEK 10

RAPPORTEN VAN ERFPUNT – CEL ONDERZOEK 10

OPDRACHTGEVER

De Gauweg, Steenweg van Grembergen 39, 9200 Dendermonde

PROJECT

Grembergen – Steenweg van Grembergen 2016

PROJECTCODE AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED
2016J176

UITVOERDER PROJECT

Erfpunt – cel Onderzoek
Regentiestraat 63
9100 Sint-Niklaas

AUTEURS

Thierry Van Neste, Marjolijn De Puydt

WETENSCHAPPELIJKE BEGELEIDING

Niet van toepassing

© Erfpunt – cel Onderzoek, 2016

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.

Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 0778-3841

Erfpunt - cel Onderzoek

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Tel +32 (0)3 778 87 59

onderzoek@erfpunt.be

www.erfpunt.be

www.facebook.com/Erfpunt

<https://sketchfab.com/archeologischedienstwaasland>

1. BESCHRIJVING VAN DE UITGEVOERDE WERKEN

1.1. VERANTWOORDING

Ter hoogte van de Steenweg van Grembergen zal De Gauweg een horecazaak bouwen. In het kader van de geplande werkzaamheden is een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem (bureauonderzoek) verplicht.

Dit onderzoek werd uitgevoerd door de cel Onderzoek van Erfpunt. Het verslag van resultaten werd opgesteld door Thierry Van Neste en Marjolijn De Puydt.

1.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

PROJECTCODE

2016J176

WETTELIJK DEPOT

ISSN 0778-3841

ERKENDE ARCHEOLOOG

Erfpunt

OE/ERK/Archeoloog/2016/00101

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

NAAM OPDRACHTGEVER:

De Gauweg, Steenweg van Grembergen 39, 9200 Dendermonde

VINDPLAATSNAAM:

Grembergen – Steenweg van Grembergen 2016

PROVINCIE:

Oost-Vlaanderen

GEMEENTE:

Dendermonde

DEELGEMEENTE:

Grembergen

PLAATS:

Steenweg van Grembergen

TOPONIEM:

Steenweg van Grembergen

COÖRDINATEN (LAMBERT '72):

Noord: 191967,704000 m

Oost: 131222,344000 m

Zuid: 191875,192000 m

West: 131144,053000 m

KADASTRALE GEGEVENS:

Dendermonde, Afdeling 4, Sectie B, percelen 1189R en 1189T

Kadasterplan: zie § 2.2.1.1

TOPOGRAFISCHE LIGGING:

Zie § 2.2.1.2

BEGINDATUM:

30 september 2016

EINDDATUM:

17 oktober 2016

RELEVANTE TERMEN UIT DE INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Typologie: afspanningen, wagenhuizen

Datering: Onbepaald, eerste helft 20ste eeuw (interbellum)

Stijlen: niet van toepassing

Culturen: niet van toepassing

Materiaal: niet van toepassing

Soort: niet van toepassing

Gebeurtenis: bureauonderzoek

VERSTOORDE ZONES

Binnen het projectgebied zijn geen gekende verstoorde zones aanwezig.

1.3. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Binnen het projectgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten van archeologisch onderzoek in de omgeving zullen worden besproken in §2.2.3.

1.4. OMSCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSOPDRACHT

1.4.1. Vraagstelling

De totale oppervlakte van het gebied waarvoor een verkavelingvergunning zal worden aangevraagd bedraagt 3665,35 m².

Artikel 5.4.2 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 stelt dat het bij *aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones, liggen* verplicht is om een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 van datzelfde decreet toe te voegen aan een verkavelingvergunning.

In het kader van het bureauonderzoek:

- Wordt het plangebied afgebakend en beschreven;
- Worden reeds verstoorde en reeds onderzochte zones in kaart gebracht;
- Worden de gekende aardkundige en ecologische kenmerken geïnventariseerd;
- Worden de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren geïnventariseerd en ingeschat;
- Wordt een beschrijving gemaakt van de geplande werken waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingvergunning wordt aangevraagd, de uitvoeringswijze van deze werken en de potentiële impact ervan op het bodemarchief.

Om de eventuele archeologische waarde van het onderzochte gebied in te schatten, wordt informatie verzameld over minstens volgende aspecten, op basis van alle relevante bronnen:

1. De bewoningsgeschiedenis;
2. De landschapshistoriek;
3. De topografie;

4. De geologie;
5. Het bodemgebruik;
6. De vegetatie;
7. De aanwezige erfgoedwaarden;
8. De historische ingrepen.

De resultaten van de analyses worden op plannen weergegeven. De resultaten van deze studies moeten toelaten een gemotiveerd advies te formuleren of er al dan niet verder archeologisch vooronderzoek moet uitgevoerd worden, inclusief de methodiek daarvoor.

1.4.2. Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek werden geen randvoorwaarden voorzien.

1.4.3. Geplande werken en bodemingrepen

Momenteel bestaat het projectgebied uit twee percelen (fig. 18). Het grootste perceel zal verder opgedeeld worden in twee delen (fig. 1). Op het grootste deel, met een oppervlakte van 3139,90 m², staat de woning van de eigenaar van het perceel. Deze kavel ligt deels in woongebied, deels in parkgebied. Achteraan is het perceel gelegen in het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “zonevreemde woningen” in de zone voor verstoord ruimtelijk kwetsbaar gebied. Dit deel wordt uit de verkaveling gesloten.

Op de kleine kavel, met een oppervlakte van 525,45 m², zal een horecazaak (een koffie-en thee-huis) komen die hoofdzakelijk gericht is op fietsers. Deze kavel ligt volledig in woongebied.

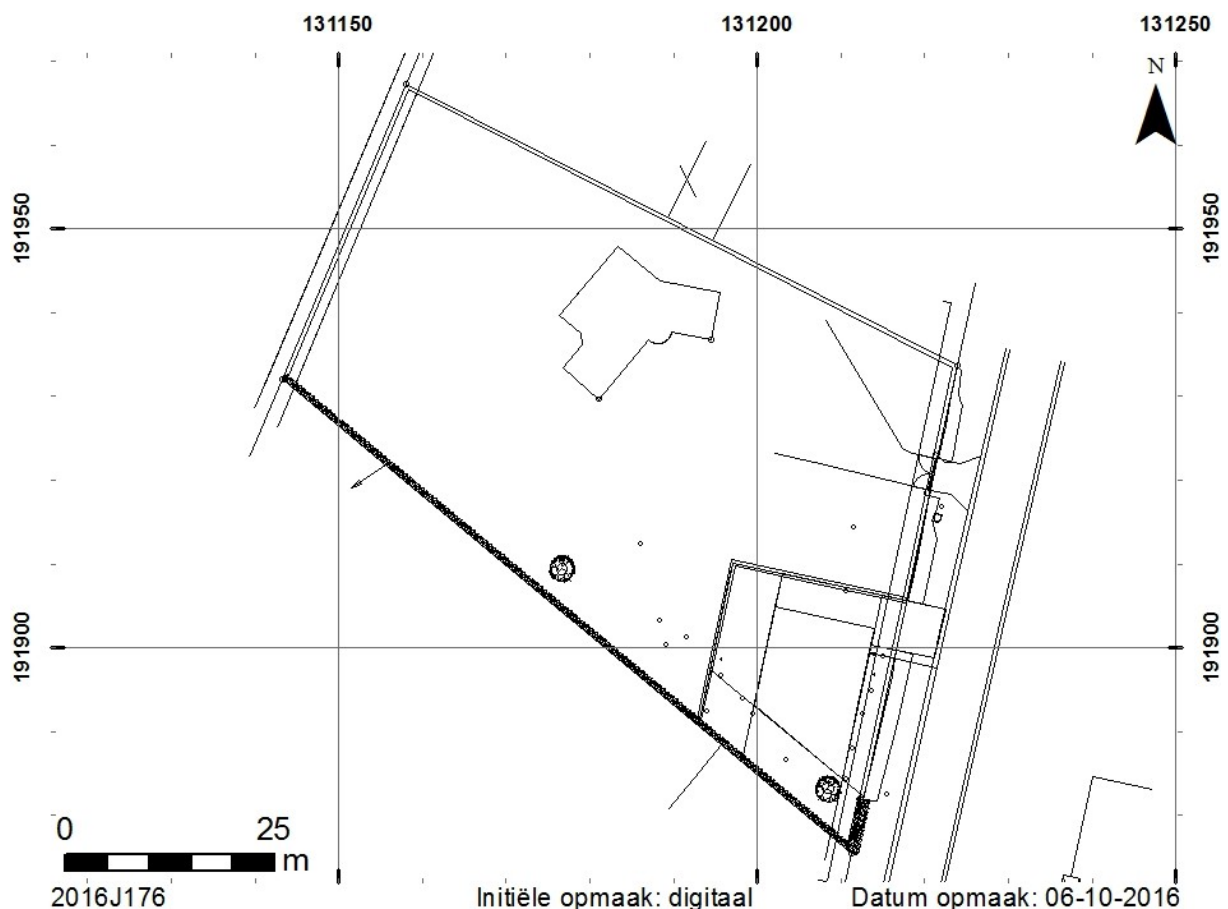

Fig. 1. Geplande toestand (architectenbureau Quisquater).

De bruto vloeroppervlakte van de horecazaak is kleiner dan 150 m². Omwille hiervan moeten geen autoparkeerplaatsen op het terrein voorzien worden. Aangezien de horecazaak hoofdzakelijk gericht zal zijn op fietsers, wordt op het terrein wel een fietsenstalling voor minstens 10 fietsers voorzien. In de zone voor de toegang en de fietsenstallingen zal een opwaartse helling gecreëerd worden voor de toegang tussen het straatniveau en de vloerpas van de horecazaak.

In het kader van de werken moeten één verouderde en zieke hoogstammige kastanjeboom en enkele kleinere boompjes verwijderd worden. Om deze kap te compenseren wordt in het ontwerp rekening gehouden met een nieuwe aanplanting, waaronder minstens één boom. Rond de nieuwe kavel zal een groene afsluiting geplaatst worden, bestaande uit een haag met een draad. In de tuinzone zal het reliëf niet gewijzigd worden.

Binnen het ontwerp werd er voor gekozen om regenwater dat op het dak terecht komt op te vangen en af te leiden naar een regenwaterput voor hergebruik. Van deze regenwaterput wordt een overloop voorzien naar een infiltratieput. Het regenwater dat op de verhardingen terecht komt zal infiltreren op eigen terrein. Dit kan gebeuren door middel van het gebruik van verhardingen in waterdoorlatende materialen ofwel door middel van het plaatsen van niet-doorlatende verhardingen onder een helling naar een groenzone op het terrein.

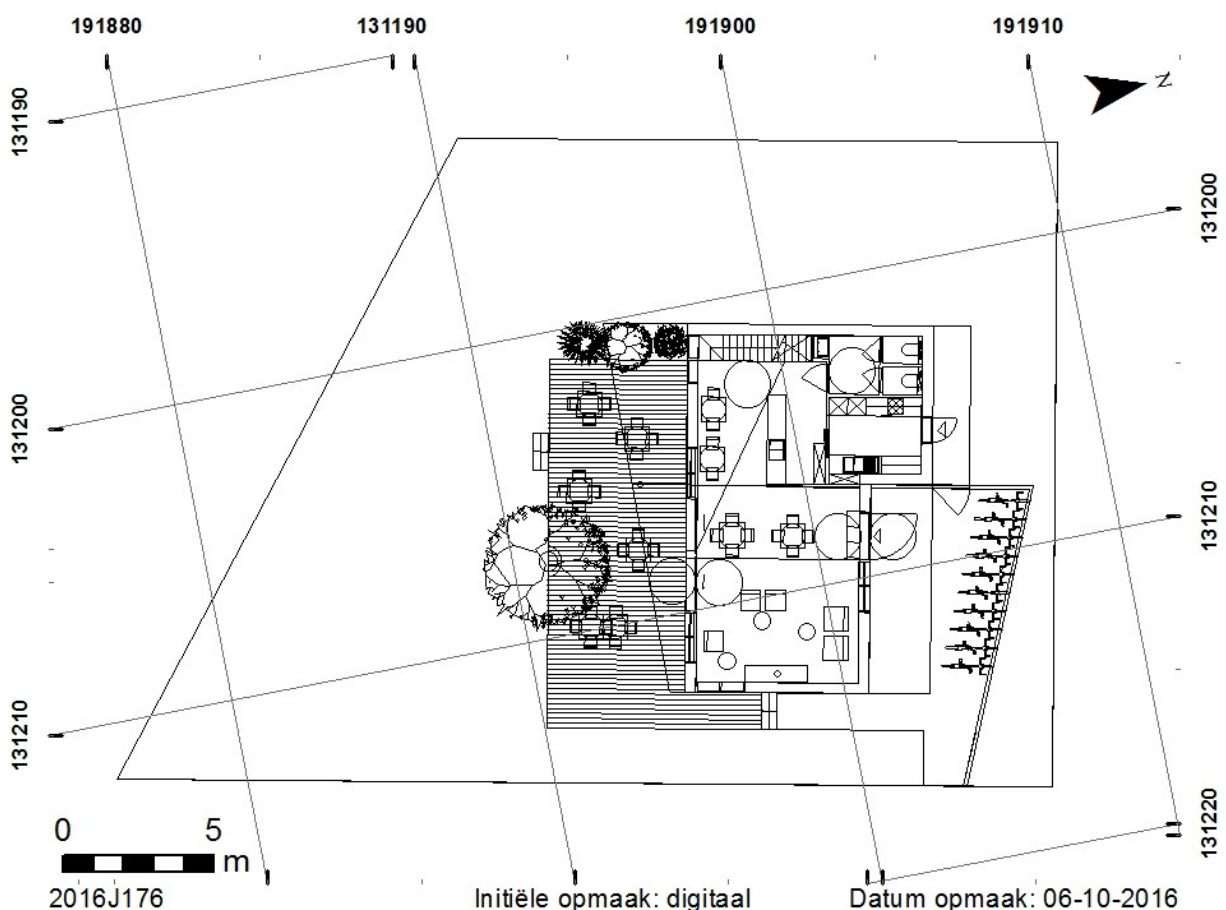

Fig. 2. Ontwerp van het koffie- en theehuis (architectenbureau Quisquater).

De vloerpas van het nieuwe gebouw wordt hoger voorzien dan het huidige terrein. Ook het terras zal boven het tuinniveau liggen. Omwille van de drassige bodem zal de nieuwe vloerpas ongeveer 30 cm hoger liggen ten opzichte van het straatniveau (fig. 3).

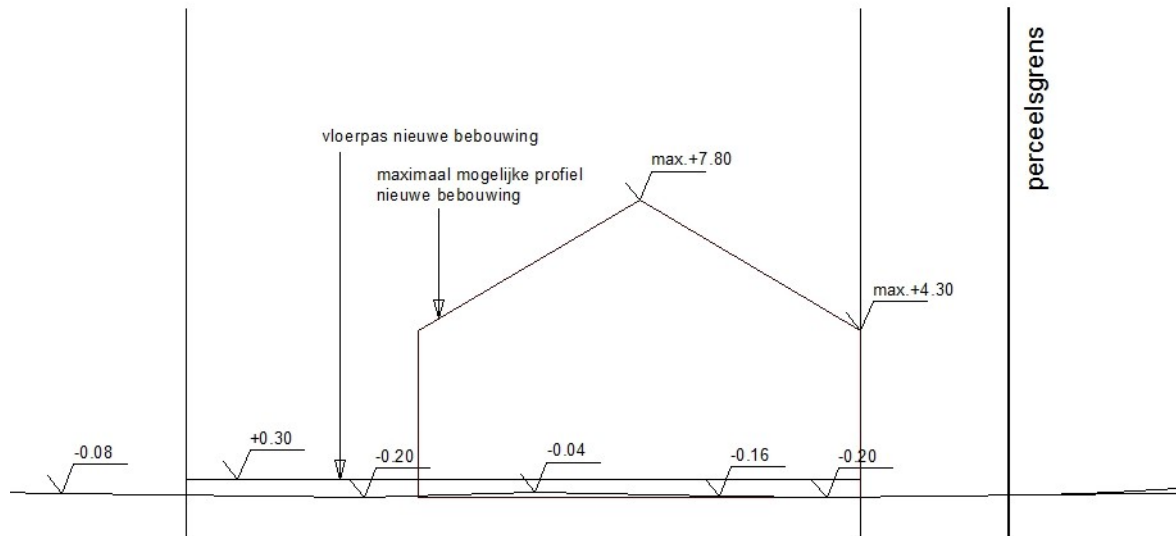

Fig. 3. Detail van het huidige terreinprofiel en de nieuwe vloerpas (architectenbureau Quisquater).

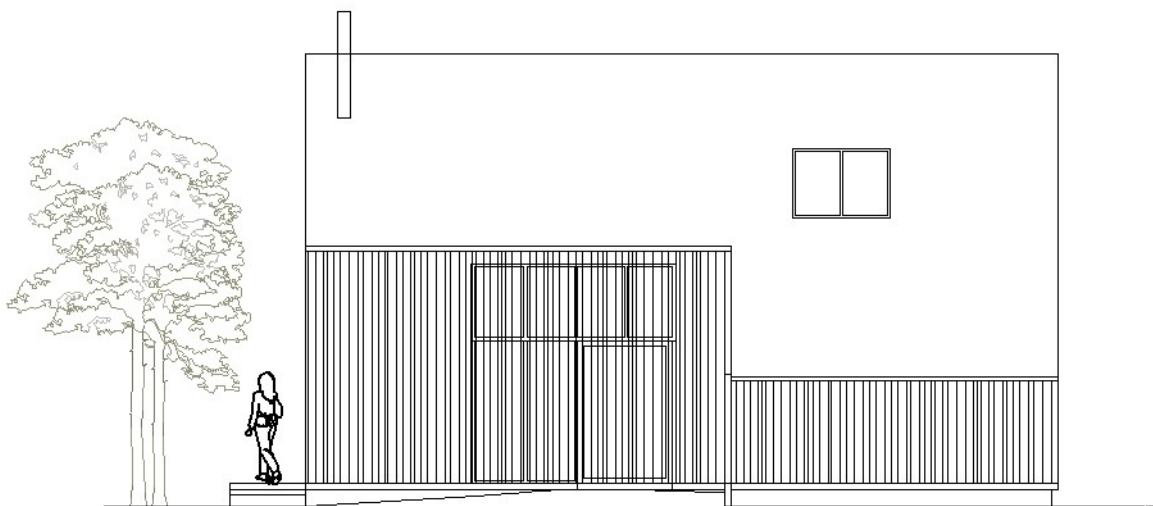

Fig. 4. Ontwerp van de noordgevel (architectenbureau Quisquater).

1.5. WERKWIJZE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Voor het bureauonderzoek werd informatie verzameld aangaande de historische, landschappelijke en archeologische kennis van de ruime omgeving van het projectgebied. Voor de historische data werden verschillende literatuurbronnen geraadpleegd. Daarnaast werden verschillende historische kaarten gebruikt. Deze werden verkregen via de Web Map Service (WMS) voor ArcGIS van het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV), de “Erfgoedbank Waasland”¹ en het portaal “Cartesius”², een samenwerking tussen het Nationaal Geografisch Instituut, de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief en het Koninklijk Museum van Midden-Afrika. De verkregen kaarten werden indien nodig bewerkt, gegeoreferereerd en gebruikt als laag in een GIS-omgeving. Ook de landschappelijke achtergrond van het projectgebied werd in GIS onderzocht. Hierbij werd gebruik gemaakt van

¹ <http://www.waaserfgoed.be>

² www.cartesius.be

gegevens die bekomen werden via de Web Map Service en de downloadcatalogus van het AGIV³. De archeologische gegevens werden hoofdzakelijk bekomen via de cel Beheer van Erfpunt. Daarnaast werden de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) en de desbetreffende onderzoeksrapporten geraadpleegd.

Op basis van de verkregen gegevens werd een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering en de al dan niet te nemen maatregelen die hier het gevolg van zijn.

In de loop van dit onderzoek diende niet afgeweken te worden van de Code Goede Praktijk, werden geen externe specialisten geraadpleegd en werd geen wetenschappelijke advisering verkregen van personen die buiten het project stonden.

Dit rapport schets het algemene kader van het onderzoek en bevat de neerslag van de onderzoeksresultaten. Een kopie ervan wordt in digitale vorm aangeleverd aan De Gauweg, het agentschap Onroerend Erfgoed en Erfpunt – cel Beheer.

³ <https://download.agiv.be/Catalogus>

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN METHODEN

Voor het assessment van het projectgebied werden de bepalingen in hoofdstukken 7 en 12 van de Code Goede Praktijk gevolgd. In eerste instantie werd het projectgebied afgebakend en beschreven. Dit gebeurde in ArcGIS door middel van de digitale kadasterplannen, de bodembedekkingkaart en de inventaris van het landschappelijk en bouwkundig erfgoed. De aardkundige en ecologische kenmerken werden geïnventariseerd aan de hand van geologische en bodemkundige kaarten. Gekende archeologische en historische waarden en indicatoren werden geïnventariseerd aan de hand van gegevens van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), de inventaris van het bouwkundig erfgoed en een literatuurstudie. Aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's werd de recentere geschiedenis onderzocht. Op basis hiervan kon vastgesteld worden dat het gaat om een gebied met een lage densiteit aan bebouwing.

Niet-gegeorefererde beelden werden gegeorefererd op basis van herkenningspunten. Vrijwel steeds werd hierbij gebruik gemaakt van een eerstegraads polynomiale vergelijking. Voor de visualisatie van de verschillende kaartlagen werd steeds rekening gehouden met de gebruiksschaal en de resolutie van de desbetreffende kaartlaag.

Bij al deze onderzoeken werd rekening gehouden met gegevens die betrekking hadden op het projectgebied, alsook de onmiddellijke tot nabije omgeving.

2.2. ASSESSMENT VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

2.2.1. Situering van het projectgebied

2.2.1.1. Algemene situering

Het projectgebied is gelegen te Grembergen, een deelgemeente van Dendermonde (Oost-Vlaanderen) en is kadastraal gekend onder Dendermonde, afdeling 4, sectie B, percelen 1189R en 1189T. Het projectgebied bevindt zich ten westen van de Steenweg van Grembergen op 150 m van de Schelde.

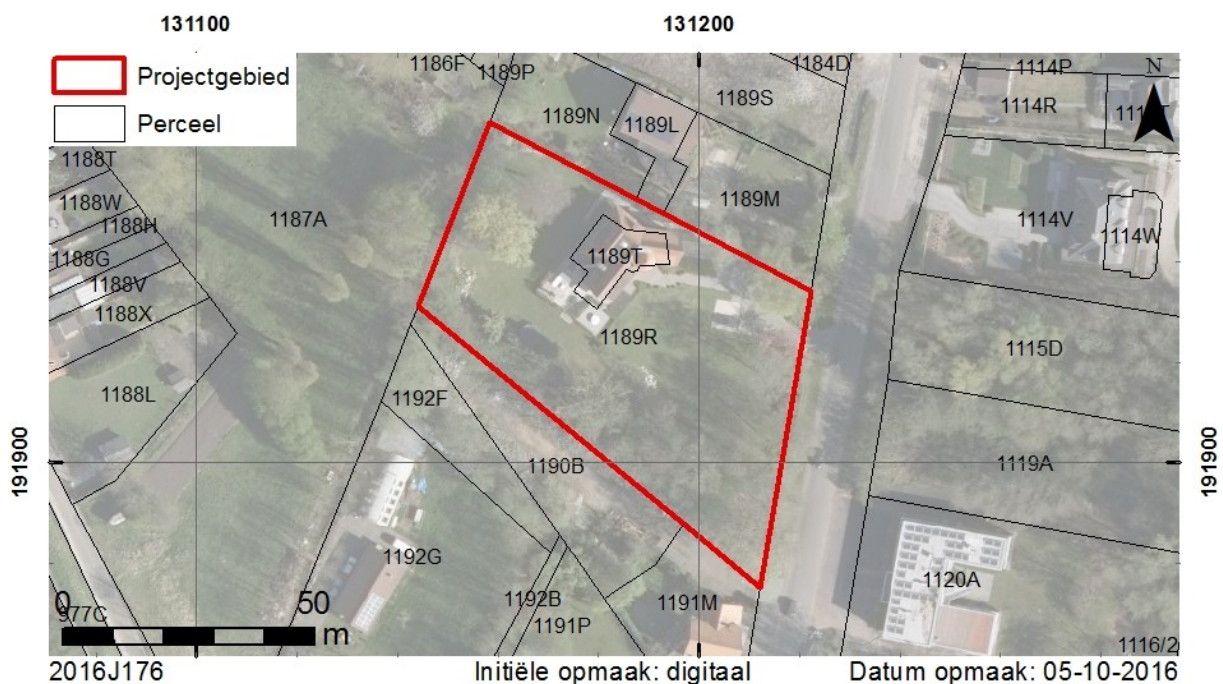

Fig. 5. Situering op het kadaster (GDI-Vlaanderen 2015; AGIV WMS).

Op de bodembedekkingkaart staat het grootste deel van het projectgebied aangeduid als “bomen”. Centraal staat een zone aangeduid als “gebouw” en “overig afgedekt”. Verder zijn er nog twee zones aangeduid als “gras, struiken”.

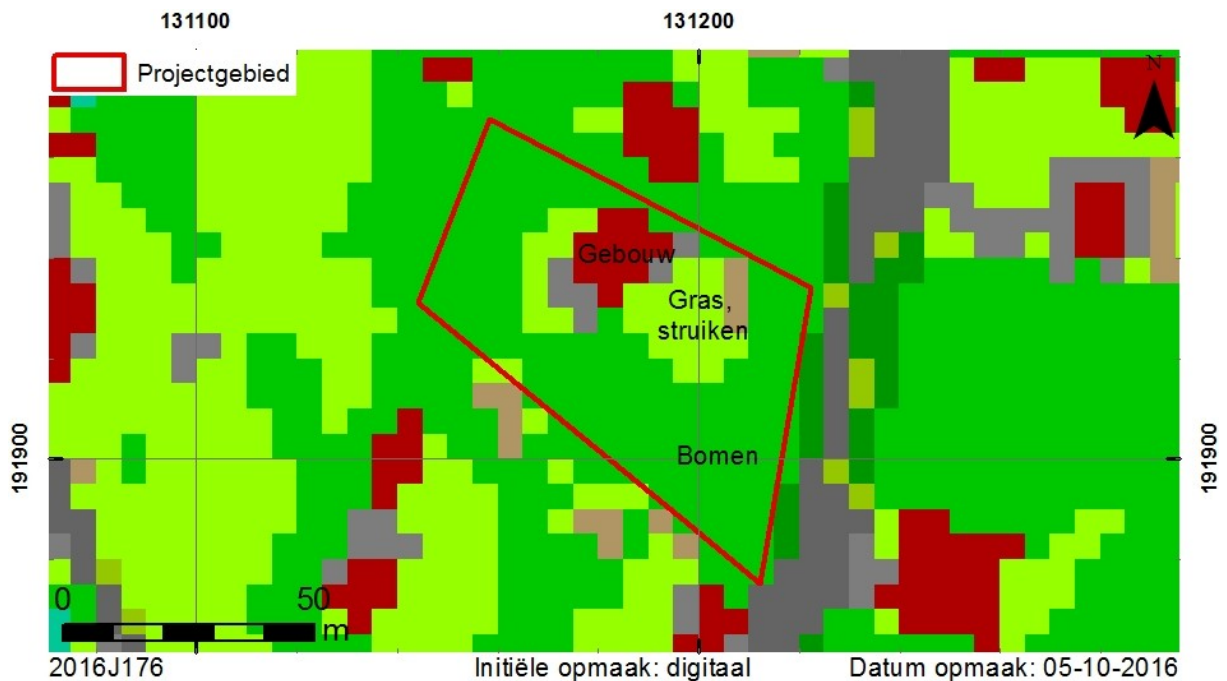

Fig. 6. Situering op de bodembedekkingkaart (AGIV WMS).

2.2.1.2. Topografische en hydrografische situering

Het projectgebied is gelegen op de linkeroever van de Schelde. Op de Vlaamse Hydrografische Atlas bevindt het projectgebied zich binnen het stroomgebied van de Schelde, tussen de monding van de Dender en de Vliet.

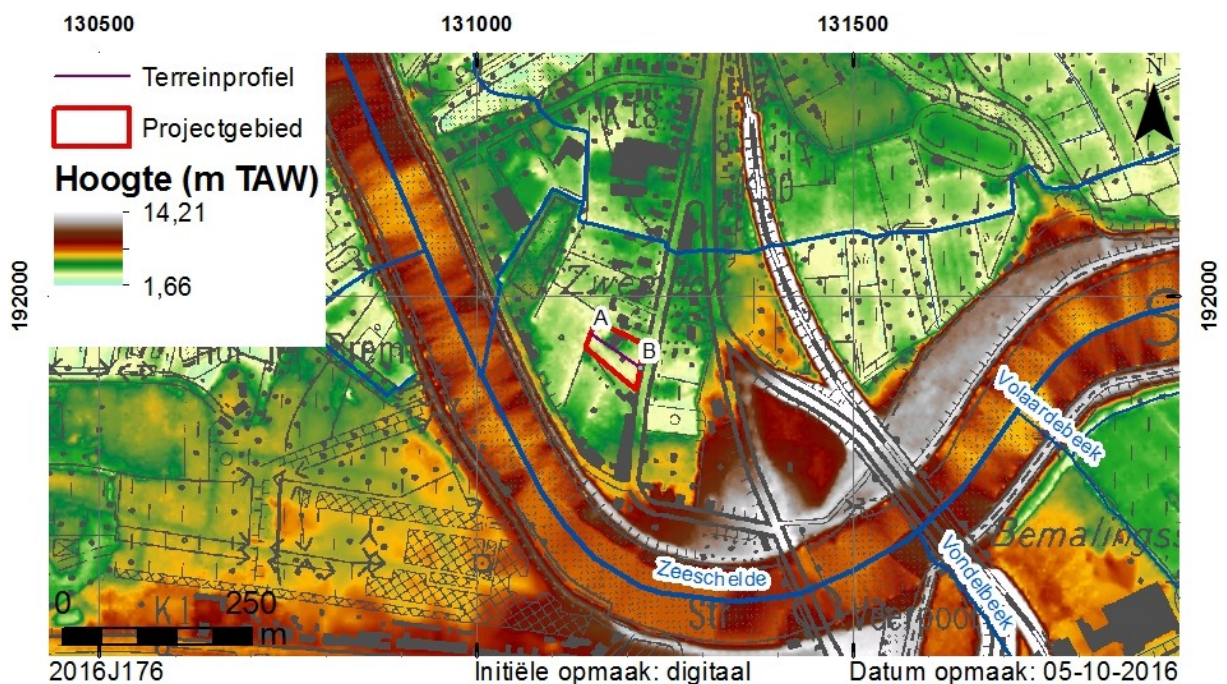

Fig. 7. Situering op de topografische kaart en het DHM-Vlaanderen (AGIV WMS; GDI-Vlaanderen 2006).

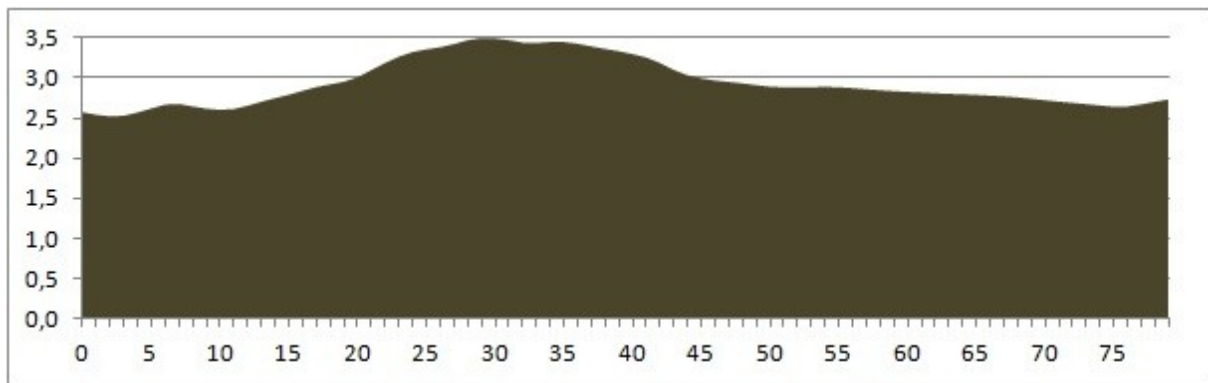

Fig. 8. Terreinprofiel A-B (zie fig. 7).

Het laagste punt binnen het projectgebied kan gesitueerd worden aan de noordwestelijke rand, waar de hoogte 2,52 m TAW bedraagt. Het hoogste punt heeft een hoogte van 4,03 m TAW.

Het gebied bevindt zich binnen het traditionele landschap van de Scheldevallei, stroomafwaarts van Gent.

2.2.1.3. Geologische en bodemkundige situering

De Tertiaire bodem onder het projectgebied wordt gerekend tot de Formatie van Lede. Deze Formatie vormt samen met de Formatie van Brussel de Zenne groep. De Formatie van Lede bestaat uit kalkhoudend en glauconiethoudend fijn zand met enkele zandige kalksteen- of kalkzandsteenbanken. Onverveerd bevat deze Formatie een grote concentratie van *Nummulites variolarius*. De basis bestaat uit een grintlaagje dat is samengesteld uit uit oudere facies afkomstige fossielen en gesteentefragmenten.⁴

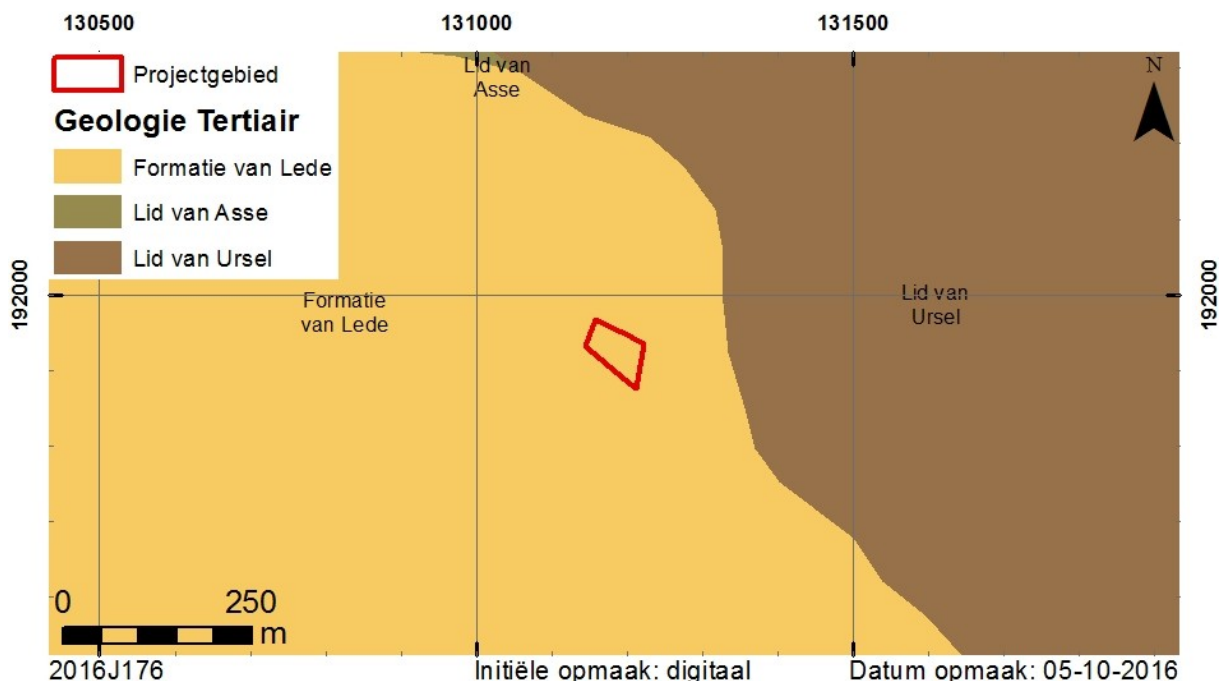

Fig. 9. Situering op de geologische kaart van het Tertiair (GDI-Vlaanderen 2002).

Binnen het projectgebied is de tertiaire laag afgedekt door fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (FLPw). De fluviatiele afzettingen zijn zelf afgedekt door

⁴ Bogemans 1996, 9.

Weichseliaanse, mogelijk Holocene, eolische siltafzettingen, of hellingsafzettingen van het quartair (HQ). Bovenop deze afzettingen zijn er Holocene, mogelijk Tardiglaciale, fluviatiele afzettingen.

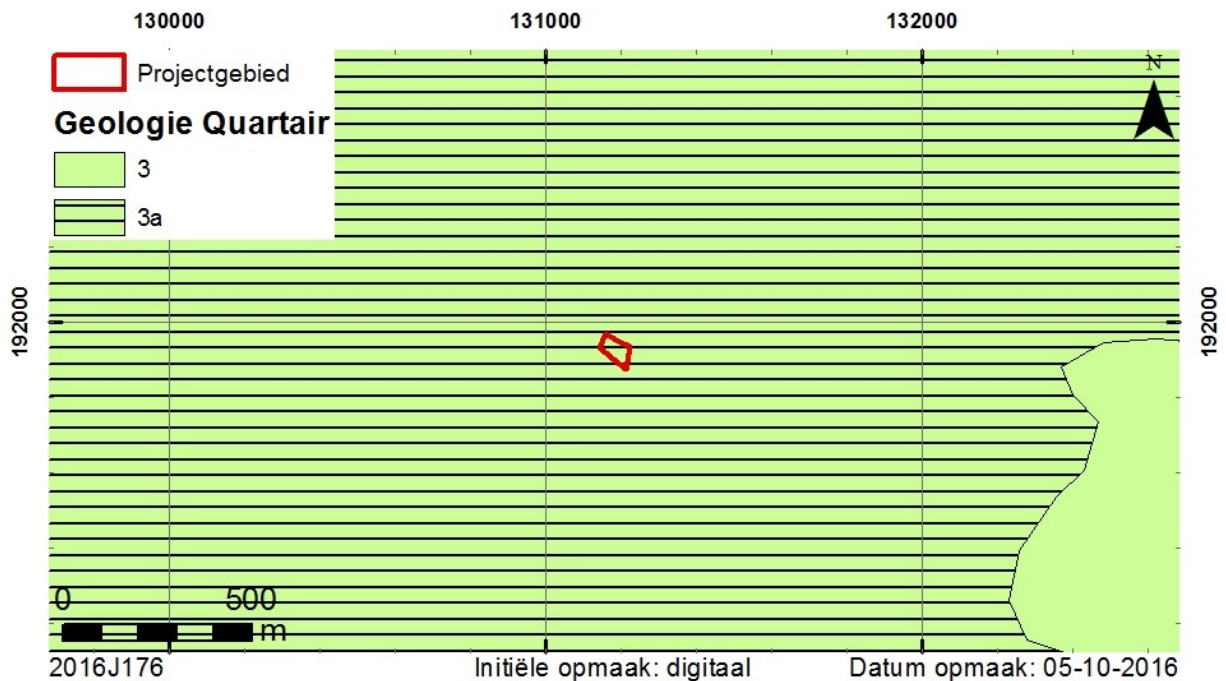

Fig. 10. Situering op de geologische kaart van het Quartair (Bogemans F. 2005).

Op de bodemkaart wordt het oostelijk deel van het projectgebied omschreven als bebouwde zone. Het westelijke deel van het projectgebied staat aangeduid als sterk gleyige gronden op zandleem met reductiehorizont zonder profielontwikkeling (Lep). De humeuze bovengrond is ongeveer 25 cm dik, maar soms meer dan 30 cm, en heeft duidelijke roestverschijnselen. Hieronder komt een zwak humeuze overgangshorizont voor van ongeveer 20 cm dik.⁵

⁵ Van Ranst & Sys 2000, 272.

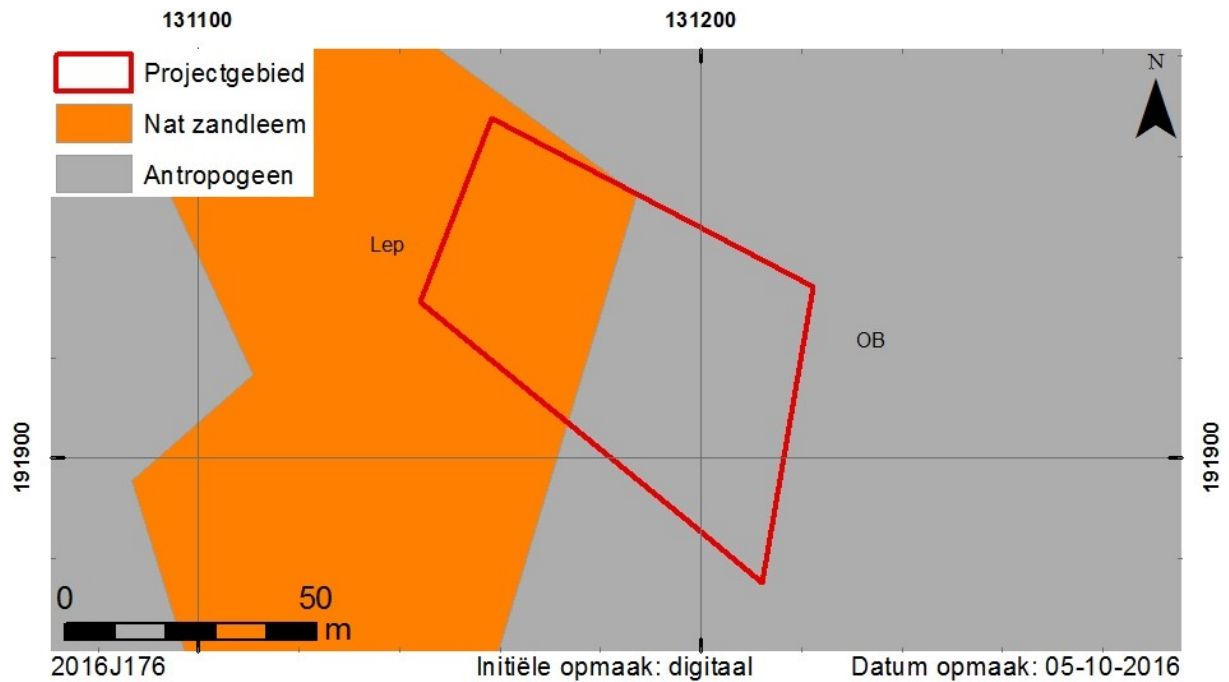

Fig. 11. Situering op de bodemkaart (GDI-Vlaanderen 2001).

Op de potentiële bodemerosiekaart is er voor het projectgebied geen informatie voorhanden. Op percelen ten oosten van het projectgebied wordt de erosie aangeduid als verwaarloosbaar en zeer laag.

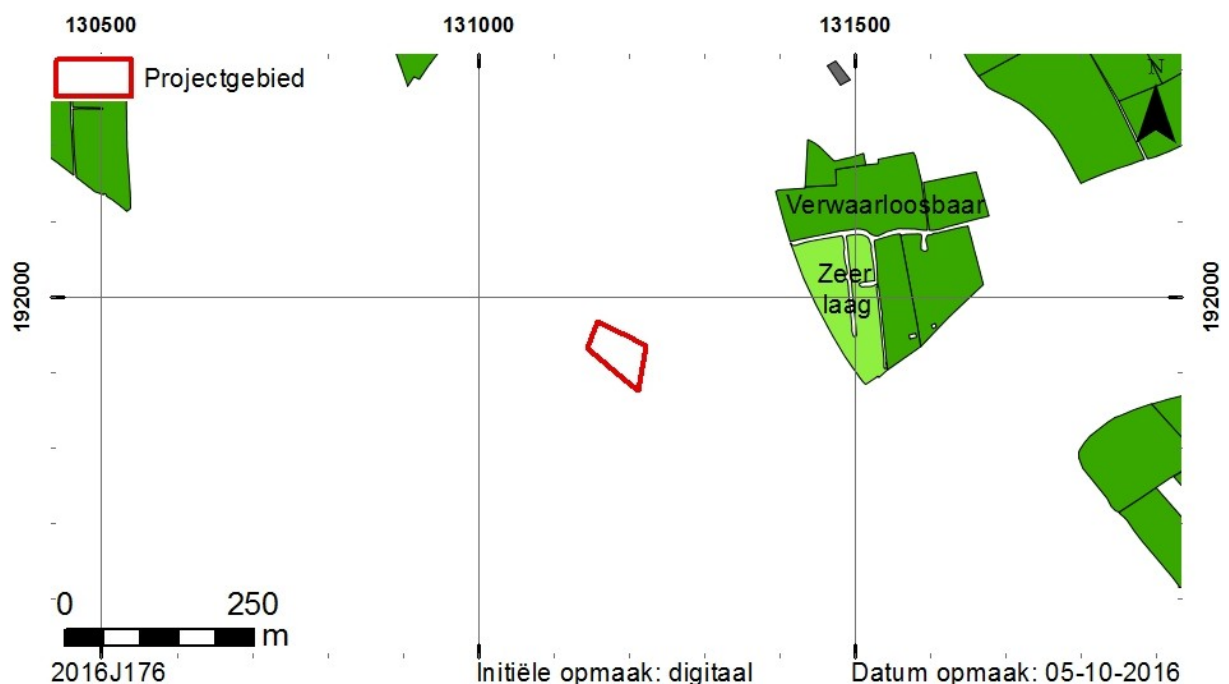

Fig. 12. Situering op de potentiële bodemerosiekaart (AGIV WMS).

2.2.1.4. Bodemkundige waarnemingen

In het kader van het bureauonderzoek werd geen landschappelijk (boor)onderzoek uitgevoerd.

2.2.2. Historische beschrijving

De eerste vermelding van Grembergen (“Grendberga”) dateert van 1019. Oorspronkelijk bestond deze plaats uit twee gelijknamige heerlijkheden. De voornaamste hiervan werd gehouden door de Graaf van Vlaanderen, als Heer van Dendermonde en de andere door de familie Roels. Sinds de 17de eeuw werden beide respectievelijk opgevolgd door de families d’Aubremont, d’Espinosa en Christijn de Ribaucourt en door de families Van Weynssone en de Villers.

In de late middeleeuwen kende Dendermonde en omgeving een bloei dankzij de huiselijke lakenweverij en dit ondanks de veelvuldige belegeringen in de 14de eeuw. Zo werd Dendermonde in 1344 belegerd door de Gentenaars, dit veroorzaakte veel schade voor Grembergen. Na de Gentenaren passeerde ook Jacob Van Artevelde in 1347 en Philips Van Artevelde in 1380. Deze laatste gebruikte Grembergen als uitvalbasis voor de belegering van Dendermonde. De oude kerk werd verwoest tijdens een aanval van de Franse troepen in 1706. Deze laatste aanvallen hebben de lakenhandel geremd.

Doordat Grembergen vlak naast de Schelde ligt, werd het dorp meerdere malen geteisterd door overstromingen en doorbraken van dijken.⁶

De Steenweg van Grembergen is tegenwoordig het straatdeel tussen de Martelarenlaan, de Scheldedreef en de Scheldedijk. In de 19de eeuw was de straat een onderdeel van de Steenweg van Dendermonde naar Lokeren. Deze weg sloot aan op de militaire versterkingen in de bocht van de Schelde aan de Scheldebrug die in verbinding stond met de Veerstraat te Dendermonde. In het begin van de 20ste eeuw werd de straatnaam gewijzigd in de Gauwweg en later kreeg de straat zijn huidige naam.⁷

Op basis van historische kaarten kan gesteld worden dat de Steenweg van Grembergen aanvankelijk een vrijwel onbebouwde straat was. Dit is onder andere te zien op de kaart van Dendermonde en Grembergen die werd opgesteld in de periode 1550-1565 (fig. 13). Hoewel deze kaart niet bijzonder gedetailleerd is, kan verondersteld worden dat er in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied geen bebouwing aanwezig was.

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016a.

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016b.

Fig. 13. Situering op een kaart van Dendermonde en Grembergen uit 1550-1565 (www.cartesius.be).

Op de Ferrariskaart is te zien hoe het projectgebied in de 18de eeuw onbebouwd was en werd doorsneden door twee grachten (fig. 14). Naast de Steenweg van Grembergen stonden bomen evenals naast de grachten. De rest van het projectgebied was in gebruik als akkerland.

Fig. 14. Situering op de kaart van Ferraris (AGIV WMS).

Op de 19de-eeuwse kaarten zijn de grachten niet meer zichtbaar. Ook hier is te zien dat het huidige projectgebied onbebouwd was. Vermoedelijk was het nog steeds in gebruik als akkerland. Eveneens is te zien dat het huidige projectgebied deel uitmaakte van een groter perceel (fig. 15, fig. 16).

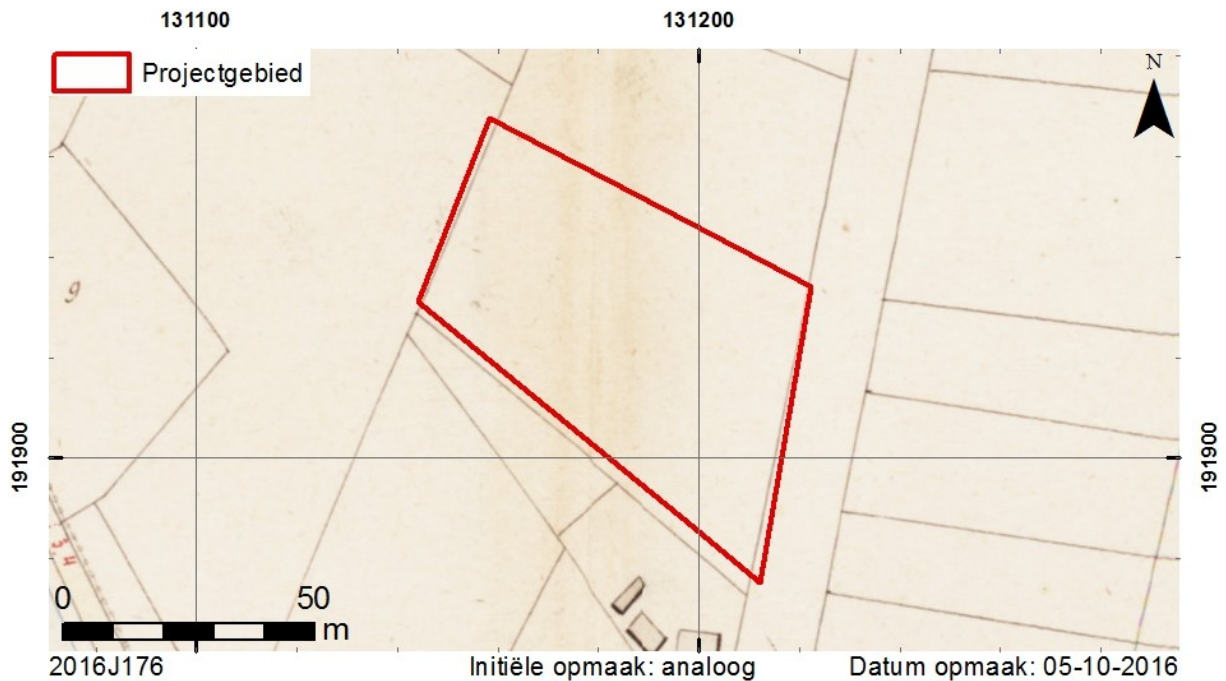

Fig. 15. Situering op de Atlas der Buurtwegen (AGIV WMS).

Fig. 16. Situering op de kadastrakaart van Popp (AGIV WMS).

De oudste luchtfoto van het projectgebied toont dat de woning die zich op het huidige projectgebied bevindt voor 1971 gebouwd werd en dat het perceel toen reeds zijn huidige vorm had (fig. 17). Aan de randen van het perceel zijn bomen zichtbaar, het overige deel

wordt ingenomen door gazon. De jongere foto's tonen allen een gelijkaardig beeld. Aan het begin van 21ste eeuw werd de oprit uitgebreid.

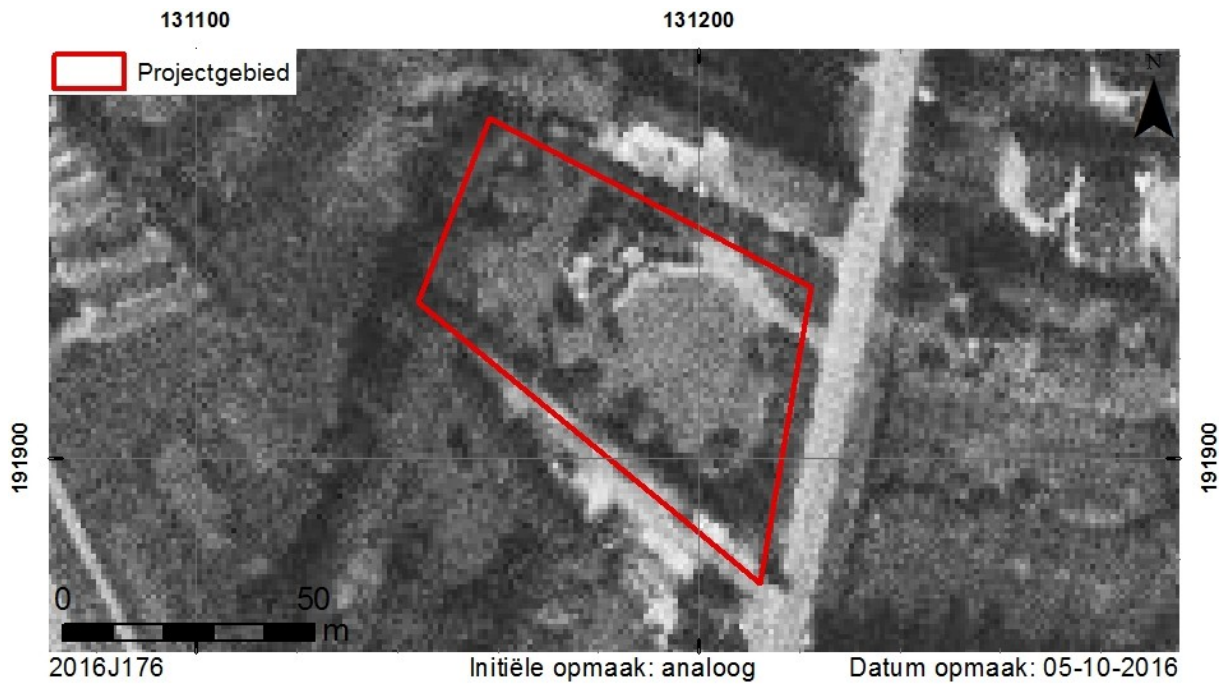

Fig. 17. Situering op een luchtfoto uit 1971 (AGIV WMS).

Fig. 18. Opmetingsplan van de bestaande toestand op een luchtfoto uit 2015 (AGIV WMS;architectenbureau Quisquater).

2.2.3. Archeologisch kader

Het projectgebied is net buiten de archeologische zone Dendermonde gelegen. In de nabije omgeving zijn zowel binnen als buiten de archeologische zone enkele historische en archeologische sites gekend.

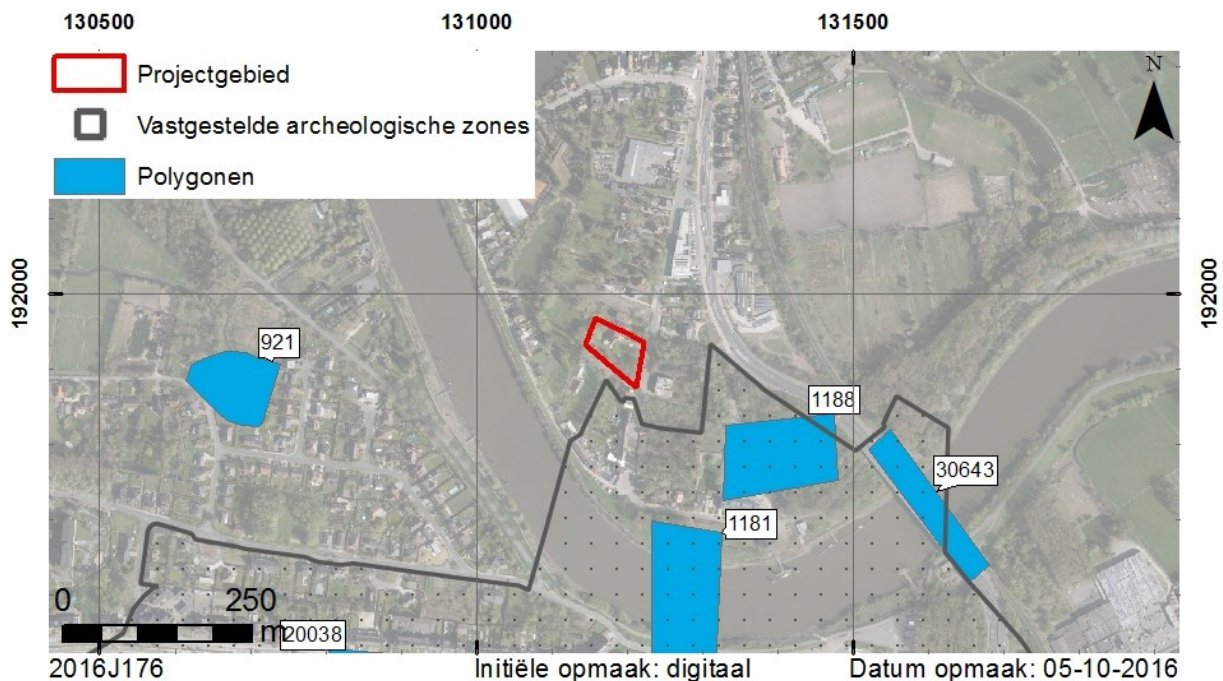

Fig. 19. Situering op de CAI (GDI-Vlaanderen 2016a; AGIV WMS).

Het Kasteel van Bonnares (CAI 1188) dateert oorspronkelijk uit de 16de eeuw en is verdwenen na de belegering van Dendermonde door de geallieerde troepen.

Bij baggerwerken in 1898 voor de bouw van de nieuwe brug over de Schelde zijn er vondsten uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd en middeleeuwen aangetroffen (CAI 30643). De oude brug lag meer naar het westen (CAI 1181). Deze brug werd voor eerst vermeld in 1379, in het midden van de 15de eeuw werd de brug vernieuwd en in 1742 werd ze vervangen. In 1823 werden de pijlers vervangen door stenen pijlers.

Aan de zuidelijke rand van het gekarteerde gebied in fig. 19 is nog de aanduiding van de laatmiddeleeuwse stadsmuren aan de Noordlaan te Dendermonde zichtbaar (CAI 20038).

Buiten het historische centrum werd op de Ferrariskaart melding gemaakt van een site met walgracht (CAI 921, zie ook fig. 14).

Op perceel 1191M staat het voormalige café en afspanning “In den Engel” (DIBE 48585). Volgens het kadasterarchief werd dit gebouwd in 1924. Het gaat terug op een oude site met aanvankelijk losse bestanddelen maar is minstens vanaf 1849 gekend als herberg. Deze gebouwen zijn dan ook zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen (fig. 15) en de kadasterkaart van Popp (fig. 16). Rond 1885 werd de herberg verbouwd tot een U-vormig complex en in 1924 werd het volledig herbouwd tot het huidige V-vormige diephuis met achterliggend bijgebouw.⁸

2.2.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied is gelegen tussen het centrum van Grembergen en de Schelde en wordt deels in beslag genomen door bebouwing en deels door bomen en gras. Het is gelegen op

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016c.

sterk gleyige gronden op zandleembodem. Uit historisch en cartografisch onderzoek is gebleken dat er binnen het projectgebied, naast het bestaande gebouw, geen sprake was van bebouwing sinds de 16de eeuw. Indien archeologisch erfgoed aanwezig zou zijn binnen het projectgebied, zal dit zeer waarschijnlijk ouder zijn dan de 16de eeuw.

Omwille van de beperkte historische bebouwing, zal er vermoedelijk weinig tot geen sprake zijn van verstoring. Gezien de vermoedelijke lage vatbaarheid voor erosie, is het zeer waarschijnlijk dat eventueel aanwezige archeologische sporen goed bewaard zijn gebleven.

2.2.5. Synthese

Het projectgebied bevindt zich aan de linkeroever van de Schelde tussen de monding van de Dender en de Vliet en wordt gekenmerkt door een zandleembodem. Uit historisch en cartografisch onderzoek is gebleken dat het projectgebied grotendeels onbebouwd is gebleven in de laatste eeuwen. Enkel in de noordelijke zone van het projectgebied is er in de 20ste eeuw een woning gebouwd. Het projectgebied is niet gelegen binnen een archeologische zone en aanpalend zijn geen gekende archeologische sites aanwezig. Indien binnen het projectgebied archeologisch relevante sporen aanwezig zouden zijn, zij deze zeer waarschijnlijk ouder dan de 16de eeuw.

Bij de geplande verkaveling zal het huidige perceel opgedeeld worden in twee kavels, waarbij enkel een bodemingreep gepland wordt op de kleinste kavel van $\pm 525 \text{ m}^2$. De totale vloeroppervlakte van het geplande gebouw bedraagt $\pm 150 \text{ m}^2$. Een deel hiervan dient enkel als terras en fietsenstalling, waarvoor geen ernstige bodemingrepen nodig zijn (fig. 20). Vanwege de drassige ondergrond zal de nieuwe vloerplas hoger komen te liggen dan het huidige maaiveld, waardoor de impact van de werken op de bodem verder beperkt wordt. In het tuingedeelte zullen geen bodemingrepen uitgevoerd worden, waardoor hier geen impact is op eventueel archeologisch erfgoed.

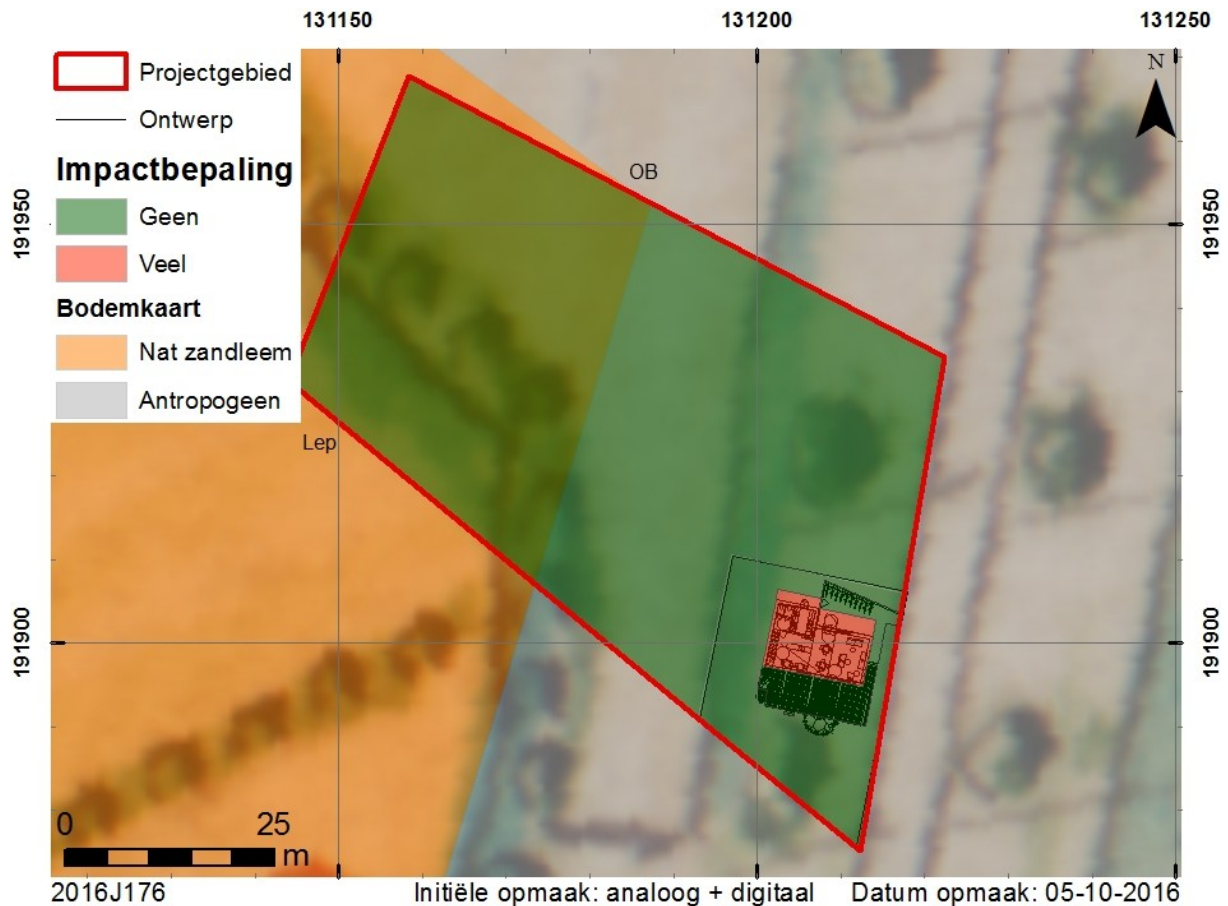

Fig. 20. Syntheseplan.

2.3. SAMENVATTING VOOR GESPECIALISEERD PUBLIEK

Ter hoogte van de Steenweg van Grembergen te Grembergen zal De Gauweg een horecazaak bouwen. In het kader van het bureauonderzoek werd informatie verzameld over bewoningsgeschiedenis, landschapshistoriek, de topografie, de geologie, het bodemgebruik, de vegetatie, en de historische ingrepen.

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 3665,35 m², hierbij zal meer dan 1.000 m² verstoord worden. Het projectgebied is momenteel grotendeels in gebruik als woning met tuin. De laatste eeuwen was het projectgebied in gebruik als landbouwgrond, in de 20ste eeuw werd het omgevormd tot de huidige staat.

Het projectgebied, gelegen aan de linkeroever van de Schelde, wordt gekenmerkt door een zandleembodem. De bodemerosie binnen het projectgebied is niet gekend maar in de buurt van het projectgebied is de erosie zeer laag. Dit doet vermoeden dat de bewaring van potentieel archeologisch erfgoed goed zal zijn. Echter, rekening houdende met het feit dat het projectgebied niet gelegen is in een dorpskern of archeologische zone, dat er aansluitend op het projectgebied geen gekende archeologische sites zijn en dat er bij de werkzaamheden maximaal 150 m² verstoord zal worden, is het bijzonder onwaarschijnlijk dat een archeologisch vervolgonderzoek een dergelijke kenniswinst zal opleveren dat de kostprijs van het onderzoek verantwoord kan worden. Omwille van de zeer beperkte omvang van de geplande bodemingreep wordt dan ook geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd. Dit advies doet echter geen afbreuk aan de meldingsplicht, zoals vermeld in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet.

2.4. SAMENVATTING VOOR NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

In het kader van de bouw van een nieuwe horecazaak aan de Steenweg van Grembergen te Grembergen (Dendermonde) werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij werd de geografische, historische en archeologische situatie van het projectgebied geëvalueerd teneinde een inschatting te kunnen maken van het potentieel op de aanwezigheid van archeologisch erfgoed.

De historische en cartografische gegevens wijzen op een zeer beperkte bebouwing sinds de 16de eeuw. Omwille van de afwezigheid van gekende historische verstoringen, is er een mogelijkheid tot aanwezigheid van archeologisch erfgoed. Op basis van topografisch en bodemkundige gegevens kan gesteld worden dat de bewaring van eventueel archeologisch erfgoed goed zal zijn. Rekening houdende met de zeer beperkte omvang en impact van de werken wordt echter geen archeologisch vervolgonderzoek aangeraden. Dit advies doet echter geen afbreuk aan de meldingsplicht, zoals vermeld in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet.

3. BIBLIOGRAFIE

3.1. GERAADPLEEGDE LITERATUUR

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016a: *Grembergen*, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121695> (geraadpleegd op 30 september 2016).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016b: *Steenweg van Grembergen*, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/125533> (geraadpleegd op 6 oktober 2016).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016c: *Café en afspanning In den Engel*, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/48585> (geraadpleegd op 6 oktober 2016).

BOGEMANS, F. 1996, *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart: Kaartblad 23: Mechelen*, Brussel.

VAN RANST E. & SYS C. 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Gent.

3.2. CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

GDI-VLAANDEREN 2001: *Vectoriële versie van de Bodemkaart* [shapefile], AGIV, IWT, Laboratorium voor Bodemkunde van de Universiteit Gent (GIS-Vlaanderen).

GDI-VLAANDEREN 2002: *Vectoriële versie van de Tertiaire geologische kaart* [shapefile], MVG-EWBL-ANRE (GIS-Vlaanderen).

GDI-VLAANDEREN 2006: *Digitaal hoogtemodel van Vlaanderen* [shapefile], MOW-Afd WL, VMM-Afd Water en AGIV.

GDI-VLAANDEREN 2015: *Digitale kadastrale percelenplannen (AAPD) – AGIV, toestand 01/01/2015* [shapefile] (gedownload op 03/08/2015).

GDI-VLAANDEREN 2016a: *Centrale Archeologische Inventaris (CAI)* [shapefile]

GDI-VLAANDEREN 2016b: *Inventaris Landschappelijk Erfgoed*.

GDI-VLAANDEREN 2016c: *Inventaris Bouwkundig Erfgoed*.

4. BIJLAGEN

- Lijst van plannen, kaarten en plattegronden
- Privacy-fiche
- Programma van maatregelen

LIJST VAN PLANNEN, KAARTEN EN PLATTEGRONDEN

Projectcode: 2016J176

Onderwerp: plannenlijst

Herkenningsnummer + onderwerp	Type (plan, kaart, plattegrond)	Schaal	Wijze vervaardiging (analoog/digitaal)	Datum opmaak
Fig. 1. Geplande toestand (architectenbureau Quisquater).	Plan	1:900	Digitaal	5-10-2016
Fig. 2. Ontwerp van het koffie- en theehuis (architectenbureau Quisquater).	Plattegrond	1:250	Digitaal	5-10-2016
Fig. 3. Detail van het huidige terreinprofiel en de nieuwe vloerpas (architectenbureau Quisquater).	Plan	N.V.T.	Digitaal	5-10-2016
Fig. 4. Ontwerp van de noordgevel (architectenbureau Quisquater).	Plan	N.V.T.	Digitaal	5-10-2016
Fig. 5. Situering op het kadaster (GDI-Vlaanderen 2015; AGIV WMS).	Kaart	1:1500	Digitaal	5-10-2016
Fig. 6. Situering op de bodembedekkingkaart (AGIV WMS).	Kaart	1:1500	Digitaal	5-10-2016
Fig. 7. Situering op de topografische kaart en het DHM-Vlaanderen (AGIV WMS; GDI-Vlaanderen 2006).	Kaart	1:10000	Digitaal	5-10-2016
Fig. 8. Terreinprofiel A-B (zie fig. 7).	Plan	N.V.T.	Digitaal	5-10-2016
Fig. 9. Situering op de geologische kaart van het Tertiair (GDI-Vlaanderen 2002).	Kaart	1:10000	Digitaal	5-10-2016
Fig. 10. Situering op de geologische kaart van het Quartair (Bogemans F. 2005).	Kaart	1:20000	Digitaal	5-10-2016
Fig. 11. Situering op de bodemkaart (GDI-Vlaanderen 2001).	Kaart	1:1500	Digitaal	5-10-2016
Fig. 12. Situering op de potentiële bodemerosiekaart (AGIV WMS).	Kaart	1:10000	Digitaal	5-10-2016
Fig. 13. Situering op een kaart van Dendermonde en Grembergen uit 1550-1565 (www.cartesius.be).	Kaart	N.V.T.	Analoog	5-10-2016
Fig. 14. Situering op de kaart van Ferraris (AGIV WMS).	Kaart	1:10000	Analoog	5-10-2016
Fig. 15. Situering op de Atlas der Buurtwegen (AGIV WMS).	Kaart	1:1500	Analoog	5-10-2016
Fig. 16. Situering op de kadasterkaart van Popp (AGIV WMS).	Kaart	1:1500	Analoog	5-10-2016
Fig. 17. Situering op een luchtfoto uit 1971 (AGIV WMS).	Kaart	1:1500	Analoog	5-10-2016

Fig. 18. Opmetingsplan van de bestaande toestand op een luchtfoto uit 2015 (AGIV WMS;architectenbureau Quisquater).	Plan	1:900	Digitaal	5-10-2016
Fig. 19. Situering op de CAI (GDI-Vlaanderen 2016a; AGIV WMS).	Kaart	1:10000	Digitaal	5-10-2016
Fig. 20. Syntheseplan.	Plan	1:900	Analoog + digitaal	5-10-2016